

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prečeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Insetate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Insetati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji insetati po dogovoru. Insetati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Avstrijski sistem.

Minole dni je finančni odsek srečno rešil takozvani „mali finančni načrt“. Poleg že navedenih davkov na vžigalice, na žganje in povišanje osebne dohodnine, je sprejel še samski davek, davek na steklenična vina in davek na dobitke pri dirkah.

Samski davek obstoji v tem, da bo plačal vsak samec 15% od osebne dohodnine. Vsakdo pa, ki je oženjen in ima samo enega otroka, bo plačal 10% osebne dohodnine. Ako pa rodbina preskrbi svoje otroke in ostane sama, bo treba zopet plačati 10% od osebne dohodnine.

Popolnoma drugače pa je finančni odsek ravnal pri davku na steklenična vina in davku na dobitke pri dirkah. Ta davek, ki ga bodo plačevali večalimanj le bogataši, se je nastavljal tako smešno nizko, samo da se gospodje v odseku niso zamerili kakemu grofu ali baronu, ki je vaje piti šampanjec ter se udeleževati vseh dirk v Brigitenavi.

Z zgoraj imenovanimi novimi davki se je torej naložilo prebivalstvu jako občutno breme in vsakdo bi mislil, da bo vlada sedaj kolikor mogoče pospeševala industrijo in obrt, kmetijstvo in gospodarstvo sploh. Pa motil bi se naivnež, ki bi to pričakoval. Znano je, da so najboljše moči zadržane pri vojaki in da imamo za tako bresmiselno započeto mobilizacijo že sedaj nad eno milijardo stroškov, ki se bo do delegacijskega zasedanja v maju sigurno še povečala za polovico. Istotako pa je tudi znano, da nam je pot na Balkan zaprta in da je naša industrija skoro uničena. Pametno bi torej bilo, da se temu stanju napravi čimprej konec, da se odpusti vojake domov ter se sklene z balkanskimi državami ugodne trgovske pogodbe, ki bi saj v desetih letih pomalem dvignile našo industrijo. Pa vse to se ne zgodi. In začudeno se vpraša človek: zakaj? Pač se bo v Galiciji delno demobiliziralo, na jugu pa sploh ne.

V Galiciji delno zato, ker ima naša kompanija v miru 96 mož, ruska pa 140. In raditega, ker

bo tudi po demobilizaciji imela ruska kompanija 140 mož, moramo mi, da dopolnimo to število pri vsaki stotnji obdržati 50 rezervistov. Koliko časa, to ve bog in naša prefrigana diplomacija.

Na jugu se pa sploh ne misli na demobilizacijo. In tu se ves svet še bolj začudeno vprašuje, kaj je temu vzrok. Da bi nas Srbija napadla, je izključeno. Da bi se pa vnela vojska radi kakega albanskega gnezda, ne bo verjel živ krst. Preostane torej le eno: Mi raditega ne demobiliziramo, ker hočemo z nadaljnim vzdrževanjem vojske na meji prikriti, da je bila vsa mobilizacija velika neumnost in docela nepotrebna.

Kaj pa hočemo pravzaprav na jugu? Cesarjevič Rudolf se je l. 1878., ko smo zasedli Bosno, izrazil, da nima odslej Avstrija nič proti temu, da zaplapol rusk zastava v Carigradu, samo da zaplapol ob istem času tudi avstrijska zastava v solunskem pristanu. Sen je bil to in te načrte smo že davno pokopali. Saj je naša vrla diplomacija vse ugodne prilike zamudila in sedaj smo že toliko ponižni, da hočemo samo prosto pot do Soluna!

Ampak tudi ta prosta pot do Soluna nima bogve kake vrednosti. Saj si trgovina poišče vedno le najkrajšo pot in ta pelje za Avstrijo edinole čez Trst že zaradi tega, ker je vožnja po morju vedno cenejša kot po suhem.

Avstrija pa želi, da se zgradi od Uvaca skozi sandžak Novipazar do Mitrovice nova železnica; Mitrovica pa je že sedaj sklenjena s Solunom po železnici. Dosedaj nas je vodil pot od Dunaja čez Belgrad in Skoplje do Soluna in ta pot je bila dolga 1322 kilometrov. Nova projektirana pot Avstrije skozi sandžak bi bila pa dolga 1490 kilometrov, torej za blagovni promet za 168 kilometrov daljša kot dosedaj in gotovo je, da bode naše blago tudi vnaprej šlo preko Belgrada. Seveda si je hotela Avstrija tudi to pot zasigurati. Ta železnica je namreč v rokah akcijske družbe in dunajske banke so poizkusile akcije te družbe dobiti v roke. Pa niso imele sreče. Berolinske banke so se branile prodati akcije Avstriji. Toli hvalisana nem-

ška zvestoba je zadobila veliko luknjo in nam ne preostaja drugega kakor poizkus, si zagotoviti vsaj ugodne tovarne tarife.

To bi pa morala biti ena naših najprvih skrbi. Ne bo preteklo mnogo časa in Srbija bo imela železnico do morja in po tej železnici bo prodiralo počasi a sigurno italijansko blago v Srbijo. To bo za Avstrijo huda konkurenca, ker bo italijansko blago imelo večino pota po morju ter bo raditega tudi lahko ceneje. Po isti poti pa se bo srbsko živino izvažalo v Italijo. Srbija ne bo več navezana na avstrijski trg ter našemu blagu tudi ne bo dovolila carinskih ugodnosti. Tako se nam prav lahko primeri, da izgubimo srbski trg, ako se nam ne posreči doseči s Srbijo dobre trgovske pogodbe. Takih pogodb pa pač ne bomo dosegli z vednim draženjem Srbov in s celo armado ob srbski meji.

Naš najnovejši interes pa velja sedaj Skadru. Na vsak način ga hočemo dodeliti Veliki Albaniji. Kakor da nam ne bi bilo lahko popolnoma vseeno, ali je v posesti Skipetarov ali starega lisjaka kralja Nikolaja. Kaj nam pravzaprav mar Albanija? Čim večja bo, tembolj se bomo svoječasno ravnali z Italijani zanje. In že sedaj so Italijani ravno v Albaniji dokazali, da imajo več za ušesi, kakor naša diplomacija tamkaj, kjer imajo navadni ljudje močgane. Saj je večina šol v Albaniji vzdrževanih z avstrijskim denarjem ter — z laškim učnim jezikom. In tu nam ne pomaga nič, če se še tako vehementno zatečemo v Rim. Že sedaj prodira Italija počasi a sigurno v Albanijo, in ko bi bil človek prorok bi dejal, da bo veljala prihodnja avstrijska mobilizacija našim častitim sosedom majhne postave in širokih ust.

Jasno je torej, da hođi naša diplomacija in naši državniki čudna pota. Če nalaga finančni minister prebivalstvu nova bremena v obliki novih davkov, poostruje zunanji minister to breme na ta način, da zadržuje rezerviste ter provzročita tako zaprtje mej in propast gospodarstva in industrije.

PODLISTEK.

Oskar Dev:

Koncert

dne 12. sušca v sokolski dvorani v Kranju.

Velikega kulturnega pomena je 12. sušec za mesto Kranj. S tem dnem je stopila naša mlada slovenska moderna glasba z vsemi, ali vsaj z najmarkantnejšimi predstavitelji prav razkošno in čvrsto na naša tla in vspeh je bil mogočen, nepričakovan. Dr. Gojmir Krek, Anton Lajovic, Ravnik in Adamič, ki so s krepkimi vesli ta od visokokulturnih narodov vzljubljeni, a od Slovencev po mačehovski opazovani val na slovenska tla priveli in ga še privajajo, so doživeli slavje, kakršno gre njih poštenim, pristnim umetninam.

Pozdravljena oznanjevalca nove pomladi, pozdravljena Josip Rijavec in Anton Trost! Simpatije, ki sta si jih med občinstvom pridobila, so poštene. Rijavec, pevec po božji milosti, je s svojim pristnim, zdušnim, srebrno čistim glasom segal globoko v čutstvovanje naših najboljših lirikov, oznanjujoč sugestivno tragično bolestne in prirsčne vzdihne ranjenih in koprnečih src. Vsled bogate harmonike, s katero izražajo naši modernisti srčne odmeve in čutstva, je spremljevanje na instrumentu težko, zahteva celega virtuoza. Trost, ki je pri klavirju sedel, je idealnim načinom bolj muziciral kakor spremljal, zadel je fino blagglasni

akord umetniškega sodelovanja: V skladbah Liszta in Chopina je pokazal svojo mogočno muzikalčno naravo, svoj močan temperament in brilantno tehniko. Izzvani vihar navdušenja se je polegel, ko se je odločil za dodatek.

Klobuk doli pred moškimi zborom naše čitalnice. Na tej disciplinirani vrsti smo občudovali fino dinamiko in dobro fraziranje ter izgovarjanje. Vspored sta zaokvirila Adamičeva razposajenka „Pesem o beli hišici in moja „Še ena“, pesem veselega značaja.

V razprodani dvorani je bil mahoma sklenjen stik med poslušalci in proizvajalci, odkritosrčno navdušenje je rastlo od točke do točke, vesel sem bil tega občinstva, ki je posvedočilo pošteno razumevanje in pravo uživanje teh umetnin.

Tudi naši nadarjeni konservatoristi, katerim pripade čisti dobiček, bodo zadovoljni z materijelnim vspehom koncerta.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Vsega ima „Helouan“ prostora za kakih 300 potnikov. Živahno življenje je vrvelo po vseh razredih. Bolniki in zdravi, trgovci in turisti, marsikdo radi zdravja, drugi radi dobička, tretji iz vedoželjnosti — vse vre v tem času v Egipt in sosednje dežele.

V drugem razredu nas je kakih 50 najrazličnejše starosti in spola — začasna domovina — ladija pa združila vse v kratkem v rodbinsko in prav ozko zvezo.

Občevalni jezik med tolikorodci je najkulturenejši, diplomatični posredovalni jezik — francoščina. V tem jeziku sem napravil tudi svoje prvo znanstvo na ladji, prijaznega stavbinskega velikega podjetnika iz Kajire, g. B. F. Zaprošil me je, da mu odstopim svoj sedež pri obedu, oz. ga zamenjam z njegovim, ker je dobil tovariša, grškega veletrgovca, s katerim bi se rad pogovarjal. To je bil začetek, znanje se je pa nadaljevalo zvečer v salonu za kadilce, kjer nas je, svoje novo znanstvo, vrli starina, selfmademan, rodom iz Splita, pogostil z egiptovskimi cigaretami in plzenskim pivom. Pripovedoval mi je svoje dogodke — kot avstrijski Italijan je prišel skoro brez sredstev v Egipt, začel tam po malem se pečati z vodstvom delavcev pri stavbah in zdaj je milijonar, ki izvršuje velike gradbe za egiptovsko vlado. Vrača se ravno iz Pariza, kjer si je nabavil nov stroj za izdelovanje opeke. Enako dobro se godi njegovemu tovarišu Grku, ki je, kakor skoro vsi njegovi rojaki, veletrgovec, bivajoč v Kajiri. Ostala družba je obstajala iz poštnega uradnika, mornariškega častnika in še nekega trgovca. Govore o kupčiji v Orijentu, tamošnjih političnih in socialnih razmerah, vojski na Balkanu i. p. Že vstaja v duhu nov svet, ki ga še ne vidiš, pa že čutiš.

Torej prav po avstrijsko! Večji davki in manjša davčna moč!

Nastane le še vprašanje, če se bo obnesel ta avstrijski sistem tudi v prihodnosti.

POLITIČNI PREGLED.

Razoroženje.

Te dni je podala avstrijska in ruska vlada dogovorjeno izjavo, da se prične na severni meji razoroženje. Temu je pridejala Rusija dostavek, da Avstrija ne namerava na jugu napasti svojih sosedov (Srbijo, Črnogoro). Ta skupna izjava kaže, da se je politični položaj med nami in Rusijo izboljšal — sicer ne nam v korist, ampak izboljšal se je vendar tako, da se evropske vojne ni več bati. Avstrijska diplomacija je tudi v tem vprašanju podlegla, kakor že večkrat v albanski zadevi. Da vsaj deloma pokrije svojo blamažo, je odredila naša vlada samo delno demobilizacijo na severu. Kajti odpuste se le rezervisti letnika 1908, pa še izmed teh jih ostane pri konjenici i nadalje v službi toliko, kolikor to zahteva „služba“. Letnik 1909 še ostane pod zastavami, dasi že služi skoro pol leta nad triletno vojaško službo. Vrhtega pa pokličejo s 26. marcem nove rezerviste k orožnim vajam. Na jugu o demobilizaciji še ni govora, kajti vojaška uprava je odredila, da dobe pri teh polkih rezervisti le kratek dopust. Delna demobilizacija na severu in vojna pripravljenost na jugu naj dokaže svetu našo zmago v sporu med Avstrijo in Rusijo, češ, zdaj pa vidite, da hočemo za vsako ceno varovati svoje „upravičene koristi“ na Balkanu. Toda to domišljijo je uničila ruska vlada z dostavkom, da Avstrija nima namena napasti svojih južnih sosedov. Ta dostavek kaže z vso logiko, da si je pri pogajanjih o demobilizaciji Avstrija sicer priborila pravico, da obdrži na južnih mejah svoje čete na vojnem stanju — seveda kot strašilo, da pa se je morala napram Rusiji zavezati, da ne bo napadla svoje sosede Srbije in Črnogore. Le na ta način si je mogoče razlagati dejstvo, zakaj da je nastal zaradi ruskega dostavka tak vihar v avstrijskem vladnem in drugem nemškem časopisu.

Albanija.

Angleška vlada bode baje predlagala konferenci veleposlanikov, da naj se določijo Albaniji meje na severu in vzhodu tako, da dobi Skader Albanija, Djakovo pa Srbija. Trdi se, da se Rusija strinja s tem načrtom. Avstrija je odločno zahtevala tudi Djakovo za Albanijo. Toda kakor se sklepa iz govora angleškega ministrskega predsednika, je nada, da se v tem oziru doseže sporazum.

Grki in Srbi

hočejo zasesti celo Albanijo. Po zavzetju Janine prodirajo Grki neprestano naprej v Albanijo. Osvojili so že Konjico in Premeti. Ljudstvo jih sprejema z navdušenjem. Od severa sem pa nameravajo prodirati Srbi, ki še vedno odpošiljajo nove čete v severno Albanijo. Zdi se, da hočejo Grki in Srbi zasesti celo Albanijo. Na Dunaju vlada vsled tega veliko razburjenje.

„Elvirca, ali ne greš spat? Pojdi, pojdi“ — te besede so me prešinile. Torej med Francozi, Italijani, Angleži in Grki, Nemci in Rusi, vendar tudi slovenski svet. Hitim iskat domačih glasov — pa izginila so ljubezniva bitja, govoreča moja materinščino. No, najdem vas gotovo, danes so odšle — bili so ženski glasovi — v kabino.

Vrnem se slabe volje, tem bolj, ker so se začeli pojavljati čudni občutki v želodcu. Morje in morski zrak delujeta na kopninca, gibanje ladije pa stori tudi svoje. In ta nesrečni „Helouan“ je še tako nerodno zgrajen, da se pri najmirnejem morju giblje in ziblje z ene strani na drugo, da mora želodec začeti kozolce preobračati. Kaj se je godilo ponoči in drugo jutro, raje preidem, s to kuro sem bil pa morske bolezni ozdravljen. Ljubeznjivi svet znanca, g. Fontane, naj le pijem in kaj jem, mi ni pomagal, morda bolezen celo poslabšal.

Gremo na nadkrovje na „promenado“, prostor, ki je odmenjen potnikom II. razreda. Razločujemo tožne čeri dalmatinskih otokov — Kras — sama ljuba skala. Pa še to nam kmalu izgine izpred oči, ladija zavija v jugozapadno smer proti Brindisi. Škoda, nič ne bomo videli obali Albanije in čuli grmečega glasu črnogorskih topov pred Skadrom.

V kabini ležimo štirje. Na dveh krajih postelje, druga vrh druge. Treba plezati v posteljo po lestvi kakor v manufakturnih prodajalnah k blagu in ko je človek pod odejo, mu še sen ne stisne očeš, kajti neprenehani sunki opozarjajo, da se voziš na ladiji in skozi linico se vidi na

Odrin.

Bolgari skušajo posredovanje velesil med zavezniki in Turčijo zavleči toliko časa, da pade Odrin. General Šukri paša se je baje zadnje dni že pogajal z bolgarskim generalom Savovom o predaji obleganega mesta. V mestu divjajo razne bolezni, primanjkuje pa tudi živil in streljiva.

Mirovni pogoji.

Srbski vladni list „Samouprava“ pravi, da stavijo balkanski zavezniki sledeče mirovne pogoje: 1, Sovražnosti trajajo brez premirja do sklenjenega miru.

2. Mejo na vzhodu naj tvori črta Midija—Rodosto tako, da ostane vendar polotok Galipoli Turčiji. Ozemlje zahodno te črte odstopi Turčija zaveznikom, izvzemši bodočo Albanijo, kateri določijo meje velesile. Izrecno se pa zahteva, da naj se preda pred sklepom miru Odrin Bolgarom, Skader pa Črnigori.

3. Otoke v Egejskem morju dobi Grška. Zlasti glede Krete se mora odpovedati Turčija vsem pravicam.

4. Turčija mora dovoliti zaveznikom vojno odškodnino, kateri se določi visokost, predno se podpiše mir.

5. Turčija garantira vse pravice kristjanom in podanikom zaveznih držav, ki bodo prebivali v Turčiji.

Turška križarka „Hamidie“

se je pojavila nenadoma v Jadranskem morju ter obstreljevala Drač in druga albanska pristanišča. Potopila je baje štiri grške transportne parnike. Vest je težko verjetna, vendar pa jo potrjujejo poročila iz Cetinja in Beograda.

Goriški deželni zbor — razpuščen.

Z Dunaja se poroča, da je goriški deželni zbor razpuščen in da se odrede nove volitve.

Razmere na Hrvatskem.

Cuvajev namestnik dr. Unkelhäuser je izjavil zagrebškemu županu Holjaču, da bo vlada dovolila pri prihodnjih občinskih volitvah volilne shode v zaprtih prostorih. Meščani so vzeli to izjavo z zadovoljstvom na znanje.

Narodno-gospodarstvo.

Monopol za vžigalice. Leta 1912. je ustanovilo 6 tovarn za vžigalice, ki izdelujejo 70% vse porabe, akcijsko družbo „Solo“. Nekoliko kasneje so tej družbi pristopile še tri tovarne. Prodajo izdelkov je prevzela dunajska „Länderbank“. Ostalo je pa še 41 manjših obratov, ki niso bili združeni v tej akcijski družbi. Lansko leto pa se je poizkusilo pritegniti tudi te. Tri banke, kreditni zavod, nižjeavstrijska eskomptna družba in Živnostenska banka so ustanovile akcijsko družbo „Helios“. Ta družba je pokupila 28 tovarn za vžigalice. 13 tovarn, ki so izdelovale samo fosforne vžigalice, so morale prenehati. Lastnike teh se je odškodovalo deloma z denarjem, deloma z akci-

morske valove, ki so malo večji nego pri odplutvi, znamenje, da se približujemo viharnejšemu Jonškemu morju.

Slabo smo spali to noč in jedva tretjina potnikov II. razreda je bila drugi dan pri zajutreku. Hudovali so se prav zelo nad slabo zgradbo ladije in nek nemški trgovski potnik z Dunaja, ki ga je morska bolezen prav hudo prijela, mi je zagotavljal, da se na vseh svojih morskih potovanjih, da celo na najviharnejšem Črnem morju, ni tako slabo vozil, kakor na mirnem Jadranskem.

Tako ima Lloyd še ta dobiček, da se v dneh morske bolezni jako malo pojé. Drugače pa moram hrano pohvaliti. Kuhinja je francoska, hrana obstoji zjutraj iz kave ali čaja s kruhom, surovim maslom, dopoldan krepka juha (bouillon) s finimi prigrizki, ob pol 1. dinër, obstoječ iz juhe oz. gnjati, ribe s prikuho, pečenko ali perotnino s salato, sir, sadje, (grozdje, jabolka, banane) in naposled črna kava. Pijačo si mora vsak posebej plačati, vendar ni predraga.

Popoldne zopet kava, čaj, jajca, kruh z maslom, zvečer pa razen izborne hrane kakor opoldan še kake izborne slaščice, zlasti izvrsten sladoled.

Opoldan drugega dne se je nabralo k obedu več potnikov; skoro bi rekel vsi prekrokani, tako so izdajale črne sence pod očmi neprespano noč. Še govoriti se ni nikomur dosti ljubilo, veseli so bili in se šalili edino ladijski častniki, ki so obedovali z nami v II. razredu. Med veselim smehom se obrne I. častnik — podkapetan k nasproti mu

jami od „Heliosa“. Tako je vsa izdelava vžigalic v rokah dveh družb „Solo“ in „Helios“. Te dve družbi sta pa sklenili medsebojni kartel, ter si ustanove skupno registrovano zadrugo z omejeno zavezo, ki ima preskrbeti prodajo izdelkov obeh družb. In tako je vsa izdelava vžigalic koncentrirana v eni roki. Vlada je ta trust kolikor mogoče pospeševala, ker meni, da bo koncentracija vse prodaje v eni roki močno olajšala davek na vžigalice. V to svrhu je vlada podarila družbi „Helios“ k ustanovnim stroškom 600.000 kron. Motivirala je vlada to darilo s tem, da je treba odškodovati one tovarnarje, ki so izdelovali vžigalice iz belega fosforja. Izdelava belega fosforja se je namreč zakonito prepovedala. Vsekakor bi se bilo lahko te tovarnarje na ta način odškodovalo, da jim bi bila vlada s kreditom olajšala prehod od izdelave vžigalic iz belega fosforja na izdelavo švedskih vžigalic. Na ta način je vlada porabila davčni denar v podporo kartela.

Na tedenski semenj v Kranju, dne 10. marca 1913 se je prignalo: 211 glav domače govede, — glav bosanske govede, — glav hrvaške govede, 8 telet, 54 prešičev. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 105 glav domače govede, — glav bosanske govede, 54 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 88 v za pitane vole, 82—84 v za srednje pitane vole, 78—80 v za nič pitane vole, — v za bosansko (hrvaško) goved, K 1.04 za teleta, K 1.22 za prešiče pitane, — za prešiče za rejo.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 10. marca 1913:

Pšenica	100 kg	K	23.—
Rž	„	„	22.—
Ječmen	„	„	20.—
Oves	„	„	21.—
Koruza stara	„	„	21.80
Koruza nova	„	„	18.50
Ajda	„	„	24.—
Proso	„	„	21.—
Deteljno seme	„	„	170.180
Fižol ribničan	„	„	27.—
Fižol koks	„	„	30.—
Grah	„	„	48.—
Leča	„	„	48.—
Pšeno	„	„	30.—
Ješprenj	„	„	28.—
Krompir	„	„	6.20
Mleko 1 l.	„	„	—20
Surovo maslo 1 kg	„	„	3.50
Maslo	1	„	3.—
Govedina I.	1	„	1.80
Govedina II.	1	„	1.72
Teletna I.	1	„	2.—
Teletna II.	1	„	1.80
Svinjina I.	1	„	2.—
Svinjina II.	1	„	1.80
Prekajena svinjina I.	1 kg	„	2.20
Prekajena svinjina II.	1	„	2.—
Slanina I.	1	„	2.—
Slanina II.	1	„	1.70
Jajca 7 kom.	„	„	—40

sedeči zelo simpatični dami in jo vpraša naenkrat hrvaški: „Dakle, gospodjico, koje narodnosti ste? Ta pa mu krepko odvrne: „Jaz sem pa Slovenka.“

Torej, vendar sem našel iskani zaklad! Iz ust se mi je izvil vsklik: Kako sem vesel, da imam rojakinjo na ladiji, nakar je prišel odgovor: O, na „Helouanu“ jih je precej.

Tako je bilo storjeno najino znanje brez nemškega ceremonijela predstavljanja. Drugi so odšli, le kapetan, krepk dečko, „silan junak na ovome svietu,“ je ostal še nekaj časa in humoristično pripovedoval, kako se je pri prvi vožnji v Egipt seznanil s Slovenkami. Sedite, pravi, dve skupaj in kramljata francoski. Njemu se je francoski naglas teh „Francozinj“ zdel malo čuden, nakar pokliče stewarda (natakarja): Cameriere, portate a queste due signorine da Sveti Križ due birre! (prinesite tema dvema gospicama iz Svetega Križa dve pivi), nakar mu obe kar enoglasno odgovorita slovenski: O, saj nisve iz Sv. Križa (pri Trstu).

Moja nova znanka je smeje branila narodno prepričanje obeh Slovenk. Govorili sta pač francoski iz navade ali vsled tega, da ju ne razume kak nepoklican. Drugače pa Slovenke v Egiptu ne pozabijo svojega rodu in jezika, najlepši dokaz za to je, da obstoji v Aleksandriji slovenska šola, edina slovanska v inozemstvu, ki jo avstrijska vlada še celo nekaj podpira. In k temu so prisilile vlado zavedni egiptovski Slovenci in Slovenke!

Dalje.

Slovenska telovadba na Dunaju.

Notranji nastop „Telovadnega oddelka slovenskih visokošolcev na dunajski univerzi.“

V četrtek, 6. t. m. smo imeli Slovenci na Dunaju večer, katerega ne bo pozabil nihče, ki mu je prisostvoval. Slovenski visokošolci so napravili telovadni večer in vsak si lahko predstavlja, koliko truda in koliko požrtvovalnosti je bilo treba, predno je ta ideja zadobila meso in kri. In Slovenci so dosegli več kot samo uspeh, dosegli so s tem svojim nastopom priznanje dunajskega slovenskega občinstva, ki je pazno sledilo dovršenemu izvajanju telovadcev.

V dvorani hotela „Pošta“ v prvem okraju se je vršil nastop. Dvorana se je napolnila s prijatelji telovadbe, godba je zaigrala koračnico in med navdušenim ploskanjem je prikorakalo 20 slovenskih telovadcev k prostim vajam. Izvajanje prvih štirih ljubljanskih prostih vaj pod vodstvom brata Fuchsa, je bilo mojstrsko in telovadci so zaslužili pohvalo, katero so želi v obilni meri. Po moških prostih vajah je nastopilo 10 čeških sokolic, ki so iz posebne prijaznosti sodelovale in s tem mnogo pripomogle k sijajnemu uspehu tega večera. Pod vodstvom brata Talerja so izvajale ljubljanske ženske proste vaje, ki se v mnogih točkah približujejo težkemu baletu. Mnogo truda je stalo naše učenice, a izpolnile so svojo nalogo v splošno zadovoljnost. Srčna jim hvala! Po prostih vajah so nastopile tri vrste na orodju: na konju, drogu in bradlji. Telovadci so pokazali, da veje med njimi sokolski duh, njegova disciplina in ž njo spojeno veselje do telovadbe. Lahko rečemo, da se je potrudil vsak in storil, kar je bilo pač v njegovi moči. Tudi pazljiv gledalec je težko opazil napako. Navdušenje je priklopelo do vrhunca, ko je nastopila vzorna vrsta na drogu in bradlji. Izvajanja so pokazala izurjenost in dovršenost. Tudi par pariških tekmovalnih vaj je bilo v sporedu. Telovadbo je zaključila lepa skupina na bradlji.

Slovenski telovadci so dosegli, kar so hoteli in so s tem svojim nastopom zarisali novo pot, na katero krene v obilnem številu še druga akademična mladina in se združi z drugimi telovadci v številnejše vrste. In corpore sano mens sano.

Po telovadbi je bil plesni venček in do zgodnjega jutra so se zabavali svoji med svojimi. Vsi so bili zadovoljni z nastopom; pozabljen je bil ves trud in z obrazov je sijala volja k novemu delu. Slovenci so dosegli mnogo in zadovoljni so lahko s svojim dunajskim nastopom. F. F.

DOPISI.

Iz Šenčurja. V nedeljo popoldne po krščanskem nauku je imela šenčurska mlekarška zadruga občni zbor. Na vabilih je bilo z malimi črkami tiskano, da bo ta občni zbor dal „Savi“ nekak odgovor. Vpraševali so se člani zadruga, kaj hočejo gospodje „Savi“ odgovorjati, ker jih „Sava“ sploh še ničesar vprašala ni! In res se je zbralo v nedeljo popoldne precej kimovcev v slovitno dvorano. — Govorila sta župnik in kaplan, predsednik ni prišel do besede. — „Scer hudiča, sempre bono — staro mesto — Lisabon.“ — To smo mi! Gospod predsednik Matija Vidmar je bil hvaležen, da mu ni bilo treba govoriti. On je sicer „sposoben“, a toliko skromen, da je ves referat prepustil gospodoma. Gospoda sta jo dobro vozila. — Povedala sta med smehom in velikanskim navdušenjem poslušalcev, da ima šenčurska mlekarica 17.383 kron dobička. To je odgovor „Savi“, to so tisočaki, kakršnih mi grešni ljudje še nismo videli. Splošno navdušenje je bilo tako velikansko, brezprimerno, da so se nekateri člani prerili — (po mojem mnenju to ni lepo) prav do predsedniške mize, da bi videli in če mogoče tudi poljubili one krasne obrise ciganskih obrazov na novih stotakih. V svetem navdušenju je sicer videl mlad in navdušen zadrugi precejšen sklad samih stokronskih bankovcev, povezanih z rdečim trakom nakriž. — Vse je bilo prav in lepo, tudi dobro bi bilo, samo gospodu kaplanu, blagajniku hranilnice bo treba jeseni plačati tistih par tisočakov. Gospodje pa znajo! Dobili so od deželne odbora 17 tisoč kron podpore. Vseh teh 17.000 kron so izkazali kot čist dobiček in to je tudi v resnici. Vsako darilo je čist dobiček, če je prav iz plev. Poleg 17 tisočakov izkazali so še 385 kron čistega dobička. Niso pa povedali, koliko ima mlekarica še dolga, koliko so naredili na obresti i. t. d. Pozabili so tudi povedati, kam so zapisali tistih 1800 kron, katere so dobili za prodane stare stroje. Resnica pa je, da člani zadruga še danes ne vedo, koliko ima zadruga dolga. In dokler ne bodete tega povedali vsem zadrugi naravnost v obraz, bomo trdili, da to namenoma prikrivate članom. — Na občnem zboru ste odgovorjali „Savi“, ko vas ta še prašala ni, radovedni smo, če bodete odgovorili tudi na vprašanje, koliko ima zadruga dolga? S čistim dobičkom so člani zaenkrat zadovoljni, da bi le deželni odbor prispeval vsako leto k čistemu dobičku toliko znesek, potem bo pa že šlo.

Več zadrugičnikov.

Iz Velesovega. Zelo zanimivo se razvijajo priprave za naše občinske volitve. Kakor je čitateljem naprednega časopisja večalimanj znano, so

vzdignile zadnje šenčurske občinske volitve mnogo prahu ter so se završile pred deželnim sodiščem, kjer sta poleg drugih klerikalcev tudi dva lemenatarja šla pokušat prijetno dišeči ričet za zasluge, ki sta si jih pridobila za klavrno klerikalno zmago. Ker pa ričet klerikalnim želodcem očividno preveč ne ugaja, zato so si izmislili drug način, kako bi utrdili svoje gospodstvo: občino Šenčur so razdelili na dva dela v zanesljivega, to je, Velesovo, kjer so imeli klerikalci dosedaj vedno ogromno večino, Velesovčani pa nobene koristi in pa nezanesljivega, to je Šenčur, kjer pri novih volitvah brez dvojbe prodere napreden župan. Toda račun so delali brez krčmarja: v Velesovem, dosedaj njih nepremagljivi trdnjavi, sta se pojavili naenkrat dve struji: prva je komandirana od par pisarjev ljubljanskih klerikalcev in jo predstavlja župnik Brešar z dvema mežnarjema in par kimavci, druga pa noče slišati o nobeni komandi od drugod, postavila je lastne kandidate ter razvila tako živahno in zdravo delovanje, da se že danes lahko trdi, da je njena zmaga zagotovljena, da bo iz njene srede izšel prvi velesovski župan. In kar je najbolj razveseljivo: najbolj zmazni in najbolj inteligentni naši soobčani so se zavzeli za samostojne, od nikogar komandirane volitve, si podali roke, češ, pozabimo kar je bilo ter se združimo v prijateljstvu za skupno delo v korist nove občine. To je korak, ki priča o politični treznosti naših občanov in ki bi bil v čast tudi najvišjemu slovenskemu razumništvu, kaj šele priprostim našim možem! Vsa čast jim! Drugo stranko, ki predstavlja že vnaprej pobito vojsko, tvori poleg dveh mežnarjev še par dolgih in glavih kimovcev, predvsem naš tihokraki in ponižni Dovarček, ki si pa na vsak način domišljuje, da bode prvi velesovski župan stanoval za Flegarjevim podom, potem sloveči pravdar Peterca, ki jo dobi po grbi zraven pa še tožbo zgubi, v Polici pa žrebčar Slemc, ki prešiče kar po polju zakopuje, a se skrivaj že tudi pobaha, kako se mu bodo hodili „bajtarji“ Velesovci, Tratjani in Adergasovci čez polje in gozd kot županu klanjat! Poleg njega se peha za tujo stranko še tisti mož, ki ima Olipov kozolec za pošto — o Rožica, nikar ne zardi! — in pa tisti, ki ima najbolj imenitno ime — same visoke glave, proti katerim je še celo sloveči kobilar Janez iz Šenčurja — muha! — To so torej možje, katerim se za komando čez našo občino sline cede — da pa ostane samo pri cejenju slin, zato se jim je že in se jim bo še temeljito poskrbelo!

Iz Gorenje Doline. Pretekli teden sem iskal po Kranjski Gori voznika, da me po nujnih opravkih popelje v Belo Peč. Dobil sem ga slednjič z velikim trudom, kajti vsak se mi je pritoževal čez deželno cesto, češ, da je posebno po občini Rateče v tako zanemarjenem stanju, da ni niti za voz niti za sani. Voznik mi je tožil, da je cesta zdaj par let, odkar je oskrbuje novi deželni cestar, v tako slabem stanju — prej je bila prav dobra tudi pozimi. In res — prepričan sem se sam. Polovica ceste je bila kopna, polovica par decimetrov na visoko ledena. Nekaj časa je voz visel na levo, nekaj časa na desno. Kako je to nevarno, si lahko vsakdo sam misli. Smilili so se mi ljudje, ko so šli ravno od misijonske pridige, padali so kot snopi — najslabša cesta je bila skozi lepo vas Rateče proti ondodni železniški postaji. Videl sem par starih ljudi — ki so se pobirali raz tal. Ni čuda, da si vsako leto par ljudi polomi ude, kakor mi je pravil voznik. Razume se, da po taki cesti tudi živina, vozila in zraven tudi vozniki mnogo trpe. Nehote sem se vprašal, ali ne zaslužijo taki ljudje, ki živijo nad pol leta v večni zimi, da cestni odbor, oz. dež. odbor gledata na to, da delavci vsaj prometne ceste tako uredijo, da bodo ljudje in živina vsaj varni življenja — saj so tudi oni davkoplačevalci. Potnik.

DNEVNE VESTI.

To so meščani! Že pred nekaj leti so klerikalci v Kranju zasnovali svoje politično društvo, ki nosi lepo ime „Meščanska zveza“. Velike nade so stavili v novo društvo, toda meščanski plašček, katerega so nadeli zvezji, ni imel pričakovane privlačne sile. Kakor pred leti, tako se zbira pod okriljem meščanske zveze tudi še danes le neznatno številce, ki, bodisi radi odvisnosti od farovža, bodisi vsled omejenosti ali največ iz koristolovstva, dela v Kranju tlako takozvani S. L. S. In kakor so pokazale zadnje občinske volitve, se še to številce od dne do dne zmerom bolj krči. Ta Meščanska zveza je obstajala vedno le bolj na papirju, in kolikor se moremo spominjati, je zadnja leta stopila le enkrat v javnost, takrat pa pač z vso odločnostjo. Ravno sedaj pred štirimi leti je hotela s plamtečim protestom na deželni odbor prepričati v zadnjem trenutku oddajo vodovodnih del in gradbo vodovoda za Kranj in okolico. Onemogočiti je hotela za vsako ceno napravo, za katero se je pehalo kranjsko meščanstvo leta in leta in katera je danes za naše mesto neprecenljive

vrednosti. K sreči je tudi ta protest ostal le na papirju. — Zadnji čas pa sili Meščanska zveza v Kranju nekoliko v ospredje. Menda je prislepjarjena klerikalna zmaga v Trziču, Radovljici in Kamniku prilila nekoliko olja tej brleči lampici. Taka mnogoštevilna, velegledna in vplivna korporacija, kakor je Meščanska zveza v Kranju, je seveda tudi morala označiti svoje stališče glede nadomestne deželnozbornske volitve, to pa seveda zopet na način, ki bije naravnost v obraz naziranju pretežne večine kranjskega meščanstva. Glasom „Gorenjca“ z dne 7. t. m. je „Meščanska zveza“ v Kranju s posebnim veseljem pozdravila izid dopolnilne deželnozbornske volitve na Gorenjskem. Ti „meščani“ tedaj odobrujejo, da se oropajo mesta zastopstva v deželnem zboru s pomočjo okoliških kmetov, ki slučajno plačujejo nekaj vinarjev davka v mestni občini in ki so že prej volili svojega poslanca. Ti „meščani“ pozdravljajo s posebnim veseljem pokrmetenje mest in bi se menda samega veselja postavljali na glavo, ako bi pri prihodnjih deželnozbornskih volitvah prišli v Kranj volit kmetje iz Kokrice, Rupe, Mlake, Tenetiš, Naklega itd., ko so že doma enkrat opravili svojo volilno dolžnost. Kakor s protestom proti vodovodu, tako je meščanska zveza tudi to pot pokazala s svojo izjavo, da so ji interesi meščanstva deveta briga, da je vse, samo ne meščanska, da ni ničesar drugega, kakor slepo orodje v rokah posameznikov in da njeni „meščani“, če jih sploh kaj ima — pljujejo v lastno skledo!

Razmere pri okr. bolniški blagajni v Kranju tvorijo še vedno mašilo za prazne predale na dražbi kupljenega glasilca kranjskega farovža. V zadnji papir „Gorenjca“ zavil je članek, ki zakona o zavarovanju delavcev najbrže še od zunaj ni videl, dolgo klobaso. Nimamo namena razbistri pojme „Gorenjčevemu“ veleumu, vendar mu svetujemo naj si ogleda § 8 b) in § 18 št. 10 pravil vzorne „Pomožne blagajne“ in videl bode, da ima tudi ta klerikalna blagajna posebno piko na simulante in tudi institucijo „bolniških policajev“. Čuditi bi se skoro morali vednim napadom „Gorenjca“ na okr. bolniško blagajno, vsaj imajo vendar klerikalci svojo „Pomožno blagajno“ in komur v okrajni bolniški blagajni ni prav, si lahko prebere. Toda čelvelj žuli klerikalce drugje. Vzorna okrajna bolniška blagajna jim je trn v peti le, ker se ne morejo polastiti njene uprave in njenega premoženja, s katerim bi se dale delati prav lepe kupčijce takole pri volitvah. Ako bi bile razmere pri okrajni bolniški blagajni res tako slabe kakor jih slika v bujni domišljiji „Gorenjčev“ članek, bi gotovo posegla vmes poklicana nadzorovalna oblast in bi vse hitelo h klerikalni konkurenčni blagajni, kjer se menda cedi med in mleko. Toda razmere pri okrajni bolniški blagajni morajo biti naravnost prevzorne, ko „Gorenjčeve“ lamentarije ne vplivajo niti na lastne pristaše, da bi pristopili k tej klerikalni blagajni. S tem končujemo polemiko o bolniških blagajnah in naj si veže izdraženo trobilo še dalje svoje otrobe.

Koncert Trost-Rijavec. Zanimanje med občinstvom nam je pričalo, da se nam pripravlja prav poseben umetniški užitek. To zanimanje je bilo tudi bogato poplačano z užitkom večera, ki je bil posvečen izključno resni in visoki umetnosti. — Pianist g. Anton Trost je daleko nadkrilil nade, ki jih je stavilo občinstvo nanj. Zbral si je skladbe, s katerimi je hotel podati vsakemu nekaj. Vse svoje fino umetniško čustvovanje je izlil v Chopinov cismol Scherzo. Tu nam je pokazal, da obvlada instrument popolnoma, da zna izvabiti iz njega strast in milino, ki jo zahtevajo sentimentalne Chopinove skladbe. — Da so Lisztove skladbe njegovi briljantni tehniki igrača, mu daje kot pianistu prav laskavo spričevalo. Saj ravno Liszt začenja novo strujo, katere namen je, s pomočjo komplicirane tehnike prenesti vsak glas v kolikor mogoče naravni barvi na klavir. In kako naravno nam slika v „Peštanskem karnevalu“ razposajeno in nagajivo predpustno razpoloženje! Ogromne so zahteve, ki jih stavi na tehnično izobrazbo izvajalca; no in g. Trost jim je bil prav mojstrsko kos. Njegova izvajanja so s sugestivno silo vplivala na občinstvo, ki se ni moglo nadeviti njegovi spretnosti in umetniškemu prednašanju, in ni odnehalo prej z odobravanjem, da ni dodal Lisztovo „Rigoletto-parafraza“. — Drugi del programa je stavil velikansko nalogo tenoristu g. Josipu Rijavcu. Njegove točke so po pretežni večini vsebovale dela najboljših slovenskih skladateljev. Kako nežno je umel tolmačiti sentimentalnega Adamiča. Popolnoma nove so nam bile skladbe J. Ravnika, v katerih se nam kaže silen talent najmlajšega naših skladateljev. Posebno njegovo „Hrepenenje“ je skladba, o kateri se je izjavil odličan glasbenik, da se je težko odločiti, komu priznati prvenstvo: ali besedilu, ali skladbi. V Krekovih skladbah („Misli“ in „Tam zunaj je sneg“) se nam kaže moderna čustve-

nost v glasbi. — Tako dospem do viška pevskega vzporeda, do biserov slovenske umetne pesmi, do skladb našega prvaka-skladatelja Antona Lajovica. Ni pretirano, če trdim, da je g. Rijavec najboljši interpret teh nežnih, globokih pesmi. Poseben mojster je Lajovic v kompoziciji Zupančičevih lirčnih pesmi. Kako dovršeno se izpopolnjujeta oba umetnika! Kar se ne da z besedo, nam pove Lajovic z iskreno in nežno „govorico duše“ — z glasbo. Omenjam samo „Serenado“, ki je gotovo tvorila višek užitka njegovih pesmi. — V polni meri pa nam je pokazal g. Rijavec svoj obsežen in srebrno čist glas v „bel canto“. Izbira je bila prav srečna: najprvo stari mojster Verdi (Aida), potem pa moderni Puccini (Bohème). Od tenorista, ki tako igraje obvladuje višino, smemo pričakovati vse. — Otvoril in zaključil je koncert čitalniški moški zbor pod vodstvom g. O. Deva. Izrazita dinamika in lepo prednašanje ga usposablja za ne lahke Adamičeve zborove skladbe. Posebno moram še omenjati Devovo „Belokranjsko“. Kako ljubko, zaokroženo in temperamentno nam je podal Zupančičevo pesem; za kompozicijo takih veselih pesmic je pač on v največji meri usposobljen in po pravici ga je nazval odličen glasbenik „drugo polovico Zupančiča“. Tudi malenkostna nesigurnost ni mogla pokvariti celotnega utisa. Želeti je, da bi sledili temu koncertu drugi enaki; saj je pokazal velikanski obisk, da občinstvo naravnost pogreša enakih prirediteljev in da bode prireditelja in njihove tovariše vedno z odprtimi rokami sprejelo.

Predavanje. Naša marljiva čitalnica priredi v nedeljo, dne 16. t. m. zvečer točno ob 8. uri predavanje. Predaval bo prof. dr. Ilesič in sicer o temi: Skader v jugoslovanski zgodovini in pesmi. Žalibože ni bilo mogoče dobiti skioptičnih slik, ker so oddane za predavanje v Hrastniku. Ker je predmet predavanja velezanimiv, je upati obilega obiska.

Javni telovadni nastop priredi, kot smo že zadnjič poročali, telovadno društvo Sokol danes zvečer ob pol devetih v društvenih prostorih. Člani nastopijo v treh vrstah s takozvano šolsko telovadbo na drogu, bradlji, krogih, konju in mizi, tako, da bo vsak lahko zadobil sliko, kako se vadi sistematična telovadba. Z ljubljanskimi prostimi vajami nastopi 12 telovadcev, ker več ne dopušča prostor. Vsakega obiskovalca pa bodo iznenadile članice z naravnost krasnimi vajami za Ljubljano. Telovadke nastopajo prvič s temi vajami, ali klub temu je njih izvedba vzorna. Sploh obeta biti nastop toli zanimiv, da pričakujemo od vsakega, ki razumeva težnje sokolstva, da se ga udeleži in tako tudi gmotno omogoči našemu društvu dostojen nastop na ljubljanskem zletu. Mesto redne vstopnine pobirajo se prostovoljni darovi v korist zletnega fonda za ljubljanski zlet.

Sokolska akademija dne 6. aprila, s katero proslavi gorenjska sokolska župa 50letnico obstoja slovenskega sokolstva, vzbuja zanimanje ne le med sokolskimi društvi, ampak splošno med gorenjskimi naprednjaki. Pričakovati je jako velike udeležbe, kot jo taka prireditev tudi zasluži. Poleg zadnjič omenjenih nastopov — pevskih in godbenih — priredi se igra, v kateri nastopajo Tyrš, Fügner in drugi ustanovitelji sokolstva in ki nam v vznešenih besedah podaja temeljne misli sokolskega programa, v prvi vrsti sokolskega bratstva. Po končanem slavnostnem vzporedu bo pa zadostno skrbnjeno za zabavo vseh; toliko zaupamo posebno mladim, ki jim je bil letošnji predpust prekratek.

„Dramatični odsek“ Narodne čitalnice v Kranju je priredil minolo soboto in nedeljo gledališki predstavi: „Župan v omari“ in „V medenih dneh“. Obe igri sta dobro uspeli. Pri prvi je zlasti ugajal g. Sinkovec kot župan ter gdč. Nandka Hlebš kot Lojzika. Originalen je bil g. J. Sajovic kot občinski odbornik Krokar, ki je svojo vlogo igral v kropniškem dialektu. Tudi vse druge moči so bile na svojem mestu ter naredile iz neznanstnih vlog, kar se je pač dalo. — „V medenih dneh“ sta bila gdč. Nandka Hlebš in g. A. Sinkovec kot mož in žena kaj ljubki parček. Z nji prirojenem temperamentom je igrala gdč. Hlebšova Silvo ter niti minute dala miru zaspanemu in utrujenemu soprogu Arnoldu. Naravnost izvrstna je bila gdč. Cilka Pevčeva kot tuja dama. Manjše vloge so imeli gg. Sitar, Žagar in Lopič, ki so svojo nalogo dobro rešili.

Netočno poročilo. Današnji „Dan“ poroča o nekem nastopu, katerega je baje imel kranjski župan v neki gostilni z oficirji, ki so se minole dni mudili v Kranju. Resnici na ljubo objavljamo, da niti kranjski župan, niti kdo drugi izmed navzočih gostov sploh v dotiko ni prišel z dotičnimi častniki.

Ljudska knjižnica „Nar. čitalnice“ v Kranju naznanja, da je v četrtek, dne 20. t. m., knjižniška ura od pol 8. do pol 9. ure zvečer, ker ista v sredo zvečer radi praznika odpade. Na Velikonočno nedeljo pa ni knjižnice.

Občinski lovi. De 3. aprila t. l. se bodo oddali v najem za dobo od 1. julija l. 1913. do 30. junija l. 1918. v prostorih c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju na javni dražbi lovi občin: Predoslje, Kranj in Naklo. Za Predoslje se prične javna dražba ob 9. uri, za Kranj, ob 10. uri in za Naklo ob 11. uri dopoldne. Dražbeni pogoji se lahko vpregledajo v pisarni okrajnega glavarstva.

† **Edmund Lahajnar.** Dne 8. t. m. je umrl v Postojni učitelj na meščanski šoli g. Edmund Lahajnar. Pokojnik, ki je bil svojčas ljudskošolski učitelj v Kranju, je vodil dalje časa čitalniški pevski zbor ter pevski zbor Bralnega društva. Tudi vodja tamburaškega zbora je bil ter se sploh udeleževal marljivo družabnega življenja. Naj počiva blagi mož v miru!

Vojaški nabori. V kranjskem okraju se vrše sedaj vojaški nabori, ki so posebno v Kranju povzročili precej hrupa. 10. sušca je bil nabor za sodni okraj Tržič, h kateremu je prišlo 96 mladeničev, izmed katerih je bilo potrjenih 24. V torek in sredo se je vršil nabor za sodni okraj Kranj. Prvi dan je bilo izmed 174 mladeničev potrjenih 50 in 4, ki prosijo prostovoljno k vojakom, drugi dan pa izmed 173 mladeničev 41 in 2 taka, ki ne spadata pod tukajšno glavarstvo. Pri včerajšnjem naboru v Škofji Loki je bilo 191 mladeničev, od katerih je bilo potrjenih 53 domačih, 2 tujca in 1 prostovoljec po poklicu.

Račun okrajnega cestnega odbora v Kranju za leto 1912, izkazuje dohodkov 58019.47 K, ki se porazdele sledeče: Presežek prejšnjega leta 560.96 K, plačilo na aktivnih terjatvah prejšnjega leta 2418.39 K, dohodki na dokladah po 22% 29800.— K, od sklada za preložitvev klanca v Rakovici iz hranilnice dvignjeno 24828.79 K, vrnjena preplačila 146.75 K, doplačilo k zgradbi klanca v Rakovici 250.— K, razni dohodki 14.58 K. Izdatkov pa je izkazanih: Mezde cestarjev 4080 K, dobava gramoza 15575.32 K, plačila pomožnim delavcem 573.75 K, odstranitev snega 165 K, poprave, nove naprave na cestah, 1. podrovi, jarki 62498 K, 2. škarpe 564.12 K, 3. mostovi 2101.86 K, odškodnina za most v Podnartu 3000 K, naprava nove ceste v Rakovici 24828.79 K, cestne razsirrjave 303.20 K, naprava načrtov 210 K, dobava cestnega orodja 118.43 K, razne vožnje 99.06 K cestni kažipoti 42.50 K, potni stroški 1100 K, pisarniške potrebščine in tajnik 542 K, podpore občinskih cest 50 K, razni stroški 57.78 K, prispevek za vzdrževanje deželne ceste 2679.86 K. Skupna svoja stroškov znaša 56.716.75 kron, torej preostanka 1302.82 K. Ta računski izkaz je pri mestnem županstvu v Kranju vsakemu na vpogled razporežen. Želeti bi bilo, da se v bodoče razporežijo tudi računski priloge, katere letos pogrešamo. Pripomni se, da z izkaza ni razvidno, koliko znaša premoženje okrajno-cestnega zaklada.

Nagla smrt. — **Pozor!** Glede na to notico v „Gorenjcu“ smo pooblaščen izjaviti, da je umrla Oprešnikova porodnica iz Hraš za akutno brezkrvnostjo v možganih, ker se je prehitro sklonila pokoncu in je napravil zdravnik le na mrtvi cesarski prerez. — Kar se pa tiče žene posestnika Jereba iz Spodnjega Bernika, je pa umrla raditega, ker je prezdodaj vstala ter sploh ni imela zadnje dni nikakih zdravil zoper srčno slabost, kajti drugače bi se bila gotovo ozdravila.

Tukajšnja čebelarska podružnica ima 19. t. m., na dan Sv. Jožefa ob dveh popoldne shod na „Stari pošti“, kamor se vabijo bližnji in daljni čebelarji.

V Goričah se je ustanovila mlekarna, ki ima sledeči uradni pečat: „Prvakranjska planinska Higijenična mlekarna v Goričah p. Kranj.“ Kajne, gospod urednik, krasna slovenščina! Če bode v tej mlekarni taka higijena kakor je pravopis v pečatu, potem bode pač v mlekarni veliko kozlov, pa ne planinskih.

Golobje-pismonosci. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju razglašuje sledeče: Pogosto se čujejo opravičene pritožbe, da reja golobov-pismonošev ne uspeva, ker mnogo trpi vsled pomanjkljivega varstva in pogostega streljanja teh živalij. S takim postopanjem pa se tudi stremljenje poklicanih faktorjev, vzgojiti dobre in zanesljive prenašalce vojaških poročil, znatno otežkoča ali sploh onemogoča. Občinstvo se opozarja, da golobje-pismonoši, ki so nalašč za to službo udomačeni, priučeni in privajeni, ne morejo spadati med lovne živali. Prepovedano jih je zasledovati, loviti, pripirati, pobijati, streljati, pokončevati ali sploh zatirati. Tozadevni prestopki se kaznujejo v smislu veljavnih kazenskih določb.

Umril je v pondeljek gosp. Rudolf Zebal, zasebnik v 61. letu svoje dobe.

Tukajšnji godbi je poslala gdč. Fanči Polakova dobljeno stavo z g. Sch. v znesku K 10.—, za katero se ji izreka najtoplejša zahvala.

Iz Lesec. Skrajna potreba bi bila, da se nam ustanovi tukaj v Lescah orožniška postaja. Zadnje čase so si namreč uzmoviči izbrali naš okraj za svoje eksperimente. Vlomili in pokradli so zadnji čas v Radovljici pri Pižu, na Lancovem pri Deriču in v Lescah pri Legatu. Tudi nek potnik je bil vkraden na leški postaji. Orožništvo zasleduje dosedaj zaman vlomilce. Pri Legatu so ti nevarni gostje popivali celo noč. Popili so cel sodček vina in kadili smodke, kar se je dalo. Vsekakor je torej potreba po orožniški postaji evidentna.

Križke novice. V križki krajni šolski svet so bili v seji dne 1. marca izvoljeni: Josip Primožič, Pristava; Anton Vranič in Franc Potočnik iz Križa. Vsi so vrli naprednjaki in zato našemu g. župniku nič po volji, ker ne bodo plesali, kakor bo on žvižgal. — Kakor vedno, se je tudi letos g. žup-

nik Zabukovec pritožil proti proračunu za l. 1913. Ali dobil je dolg nos od deželnega odbora. Čas bi že bil, da nam da mir s svojim pritožbami, da bo občinski odbor mogel nemoteno delovati. — Neka Marijina devica je bila za čast Marije jako vneta, vsak večer je hodila v cerkev prilijati raznim lilijam in cveticam. Ljudje so mislili, da bo gotovo vsled svoje nehlinjene pobožnosti postala svetnica. Ali tudi njo je vrag izkušal, ali prišel ni črn in rogat, ampak v podobi pobožnega mežnarja. Prilivala sta pa samo oni liliji — liliji devištva — ter jo nazadnje, že dozorelo, tudi hotela odtrgati. Ali imela sta smolo. Prišel je rešilni angelj v podobi mežnarjeve zakonske polovice in veseloigri napravil žalosten konec. Kazen je bila metla, ki je jako nevarno orožje v rokah goljufane žene. — Na svidenje!

Odbor obrtnonadaljevalne šole v Kranju je v svoji seji dne 11. marca t. l. sklenil, da se pomnoži število tedenskih učnih ur za trgovske učence I. razreda na šest tedenskih ur. Glede pokritja primanjkljaja, izkazanega v proračunu za leto 1913 je sklenil zadevo predložiti mestni občini v Kranju z uljudno prošnjo, da prevzame jamstvo za vsakoletni morebitni primanjkljaj. Končno se je g. predsednik F. Polak poslovil od g. c. kr. komisarja Henrika Steska, ki je službeno prestavljen iz Kranja v Trst in se mu je v kratkih besedah najiskrenejše zahvalil za marljivo in uspešno sodelovanje v odboru obrtnonadaljevalne šole.

„Gostilničarska zadruga na Bledu“ ima svoj občni zbor v pondeljek, dne 17. marca 1913 ob 1. uri dopoldne v restavracijskih prostorih g. Ivana Mencingerja v Boh. Bistrici.

Ustreljena divjačina. V področju kranjskega okrajnega glavarstva je bila v pretečenem letu 1912. ustreljena sledeča divjačina: 72 jelenov, 1 damjek, 348 srn, 95 divjih koz, 1538 zajcev, 60 divjih petelinov, 5 ruševcev, 122 gozdnih jerebic, 17 skalnih jerebov, 605 fazanov, 1794 poljskih jerebic, 325 prepelic, 65 gozdnih kljunačev, 20 močvirnatih kljunačev, 30 divjih rac, 166 lisic, 29 kun, 50 podlasic, 22 dihurjev, 35 jazbecov, 482 veveric, 14 orlov, 33 sov, 216 kokošarjev, pustolk in skopcev ter 628 vran in srak. Zanimiv je slučaj, da je bil v naših krajih ustreljen jelen-damjek in sicer v soriških gozdih. Kakor je znano, živi ta jelen po krajih okoli Sredozemskega morja, ima lopatasto rogovje, ki se deli na kraju prstasto. Pogosto ga je videti v zverinjakah, toda v naravi je pri nas izredna prikazen.

Slovensko pevsko društvo „Podbreška Lira, v Podbrezjah je imelo 2. t. m. svoj V. redni občni zbor, na katerem je odbor poročal o svojem poslovanju ter o društvenem razvitku in delovanju v preteklem poslovnem letu. Število članov se je nekaj skrčilo. Razni vzroki so bili, posebno pa brezbriznost, ki nam je izneverila več članov. Smrt nam je pobrala izbornega pevca Jožefa Debeljaka; na njegovi zadnji poti ga je društvo spremlilo; pred hišo mu je zapelo poslovno žalostinko. Kljub tem neugodnim razmeram je društvo vršilo svojo pevsko in izobraževalno nalogo ter pokazalo svoje vspehe v več javnih nastopih. 20. rožnika l. l. je priredilo podoknico gosp. Tomšetu pl. Savskidolskemu ob priliki njegovega imenovanja generalom. 1. kimavca l. l. se je vršila v Podbrezjah veselica, na katere sporedu je bil zaključek keglanja na dobitke, šaloigra: „Brat Sokol“ in več pevskih točk. „Rdeči križ“ je prejel 45 K 24 v. kot čisti donesek dne 30. listopada pri g. A. Pogačniku v Podnartu od društva prirejenega plesnega venčka. To je tajnikovo poročilo; pa tudi blagajnikovo je zelo zadovoljilo. Po odbitku stroškov 151 K 25 v. ostane od dohodkov 406 K 24 v. še čiste gotovine 254 K 99 v, ki je plodonosno naložena; napredek od lanskega leta: 116 K 46 v. — V odbor so bili izvoljeni: V. Zirkelbach, predsednik; A. Beykova, podpredsednica, M. Matjašič, tajnik; Mar. Šparovčeva, blagajničarka; Al. Šparovec, odbornik; Ivan Šparovec in Jožef Vrdir, pregledovalca računov.

Prihodnja številka „Save“ izide velikonočno soboto ob 2. uri popoldne.

Društvene vesti.

Družbi sv. Cirila in Metoda je izročil g. prof. Sajovic bogato zbirko 12.540 rabljenih poštnih znamk z brezprimerno vstrajnostjo zbranih in sortiranih. Opetovano prosimo in priporočamo, naj se zbira vsepovsod te vrste blago, ki prinaša družbi lep letni prispevek. Z ogorčenjem pa zavračamo one klevetnike, ki dolže družbino pisarno, da kuri s podarjenimi znamkami svoje peči.

Odborova seja „Maticice Slovenske“ dne 28. februarja. — Predsednik poroča o dopisu c. kr. vlade, da smejo znanstvene, literarne in slične korporacije na svoje prireditve voliti zastopnike ruskih organizacij le diplomatskim putem. — Odobri se proračun za 1913. — V smislu §. 3. društvenih pravil se izmed društvenikov črtajo vsi tisti bivši društveniki, ki niso plačali članarine niti za 1912. niti za 1913. — določi se dnevni red za glavno skupščino. — Pri poročilu iz odseka za izpremembo pravil se nasvetujejo splošnejše izpremembe; zato se to vprašanje ponovno odkaže odseku. — Za korespondenco † Jos. Vošnjaka je treba zbirati še

gradivo. — Matica se bo na primeren način spominjala stoletnice Andr. Einspielerja in Fr. Miklošiča. Ustanovi se „odsek za slovenski jezik“, ki bo gojil zlasti dialektologijo. — Za l. 1913 se izdado srbohrvatske Narodne pesmi v redakciji dr. Br. Drechslerja; Cengić-aga, ki je bil doložen za letos, bo mogel iziti šele 1914. — Matica Hrvatska izda za l. 1913 izbor Aškerčevih pesmi. — Letopis naj bi dosegal statistične preglede o slovenskih družtvih in liter. umetniški pregled, kakor ga ima „Hrv. Kolo“. — Za opis Štajerske v „Slovenski zemlji“ se Matici še ni posrečilo dobiti pisatelja. — Leti je, da se izda arhivalna študija o ilirsko-francozskih dogodkih l. 1813.

Posnemajmo Čehe! Na Češkem razpeča „Šolska Matica“ več stotisoč svojih razglednic leto za letom in češki rodoljubi ne gledajo na to narodno obrambo pospešujoče razglednice s kritičnim očesom. Njim velja geslo: to so naše razglednice, s temi koristimo svojemu češkemu narodu! In kupujejo in prodajajo le to svoje blago v prvi vrsti. Kako pa pri nas?! Ali se ne išče končno z drobnogledom napak na družbenih razglednicah, ali se ne išče vseh mogočih izgovorov pri prodajalcih in odjemalcih? Ali niso mnogi teh in drugih pozabili na svojo narodno dolžnost? Družba sv. Cirila in Metoda ni založila za to Veliko noč novih razglednic, ima še dosti starih, da more z njimi ustreči vsestransko. Ko to poročamo in nakupovanje družbinih razglednic predvsem priporočamo, kličemo svojim rojakom: posnemajmo Čehe!

Zadnje vesti. Balkanska vojna.

Odrin.

Bombardiranje Odrina se je pričelo z vso silo in traja že ves dan. Turška artilerija odgovarja le slabo. Vsa znamenja kažejo, da se pripravlja splošen naskok.

Turški begunci.

Iz Odrina je pribežalo dvajset turških častnikov in 200 vojakov v srbski tabor. Pravijo, da se pričinja v trdnjavi lakota.

Skader.

Kralj Nikola je odšel v glavni tabor, kjer se dovršujejo priprave za splošni napad na Skader. Naskok se izvrši topot sočasno od treh strani, in sicer s toliko močjo, da se pričakuje padec trdnjave. Pripravlja se bombardma, ki ima uvesti naskok. Pred odločilno akcijo bo trdnjava še enkrat pozvana, da se vda.

„Hamidije“.

„Matin“ objavlja sledeče poročilo iz Grude: Že dva dni so prihajale vesti, da se opazuje ob albanskih bregovih turška ladja, ki ugroža zveze z Dračem in Sv. Ivanom Meduanskim in da je tudi napadla tri grške transporte, ki so vozili vojni material za obleganje Skadra. V četrtek pa je „Hamidije“ celo bombardirala Drač. Šestintrideset granat je bilo izstreljenih proti mestu. Nato je križarka odplula proti Sv. Ivanu Meduanskemu, kjer je dobila štiri grške transportne ladije z vojnim materialom in z živežem, namenjenim za srbske čete. „Hamidije“ je napadla parnike in po kratki kanonadi potopila dva, druga dva pa močno poškodovala. Okrog petdeset ljudi je bilo usmrčenih. Nato je križarka bombardirala mesto s 180 granatami, potem pa odplula proti Sv. Nikolaju ob izlivu Bojane ter bombardirala tudi to mesto. Potem je odplula proti Baru in izginila na širokem morju. Grške torpedovke jo zasledujejo.

Demobilizacija.

Včeraj je bilo v Lvovu več tisoč rezervistov letnika 1908 odpuščenih in odpeljanih v njih dopolnilne okraje, odkoder odidejo domov. Govorica o odpustu letnika 1909 še ni potrjena.

Vsi domobranski polki na Ogrskem so dobili ukaz, da se odpuste rezervisti letnika 1909. Nadomestni rezervisti in oni iz letnika 1910. ostanejo še pri četah.

Književnost.

Obrambno društvo „Branibor“ je izdalo lično knjižico: „Branibor“ slovenski mladini. Poleg koledarja za leto 1913. se odlikuje lična knjižica po sledeči vsebini: Aleks. H., Mladini. Anton Nemeč, Mi vstajamo. Rasto P., Pesem o carstvu staroslavnem. Simon Jenko, Molitev. N. n., Delo obrtnega in trgovskega naraščaja za narod. Dragotin Dežman, Proklete grablje. Dr. P., Slovenci nekdanj — in zdaj. Dr. Fran Ilešič, Kaj naj čitamo? H., Naše obrambno delo. Dr. P., Bodimo Sokoli! Dr. Br., Slovenci. Deset zapovedi za vsakega Slovenca. Cena lično vezani knjižici je samo 20 vin., tako, da si jo lahko vsakdo nabavi. Slovenci, sezite po njej.

14. t. m. je obhajal 50letnico mašništva monsignor Tomo Zupan, ki je po vsem Slovenskem znan vnet rodoljub, ustanovitelj C. M. D. „Slov. Ilustrovani Tednik“ prinaša ta teden 2 sliki: Tomo Zupan kot novomašnik in sedaj. Priobčuje tudi

sliko njegovega brata pesnika Ivana in njune sestre Neže ter njih rojstno hišo. — Nadalje priobčuje ta številka „Slov. Ilustr. Tednika“ slike nove C. M. šole v Trstu, g. dr. Abrama, tajnika C. M. podružnice v Trstu in g. arhitekta Costaperaria, ki je zgradil to šolo. Ta številka ima tudi par slik z vojne na Balkanu in še druge zanimivosti, posebno znamenita pa je za vse Slovence radi zgoraj omenjenih slik bratov Zupanov in slik o C. M. šoli v Trstu. Priporočamo vsem, da si naroče „Slovenski Ilustrovani Tednik“ ali da si vsaj totedensko številko kupijo, ki se dobi po vseh tobakarnah in knjigarnah izvod po samo 20 v.

Razno.

Obutev se podraži. V začetku tega leta se je ustanovila zveza tovarnarjev za podplate in jermene. Pristopilo je krog 100 avstrijskih tovarn. Neposredni povod za to so dale zveze mesarjev in vojeninarjev. Te so namreč shranjevale vse goveje in druge kože v družbene shrambe in nakupile tam po deset do petdesettisoč raznih kož,

potem pa naznanile dražbo, in usnjarski tovarnarji so morali kože drago kupovati. Tako so se v zadnjih 12—14 letih cene kož zvišale za 200%. To pa ima vpliv na cene izdelanega usnja, ki se je mesca januarja podražilo za 8%. Usnjarski tovarnarji so se sedaj združili, da preprečijo nadaljno višanje cen pri kožah, vendar pa je dozdajno podraženje izdelanega usnja že tako uplivalo, da so čevljarji primorani za svoje izdelke višje cene zahtevati.

Eksplozija v tvornici dinamita. V Glasgovu je eksplodiral v tovarni Andeer dinamit. Izpod razvalin so izkopali 6 mrtvih in 5 težko ranjenih.

Strašen požar v Tokiju. — 3990 hiš vpepljenih. — 15.000 ljudi brez strehe. Iz Tokia na Kitajskem poročajo: Tu je 19. februarja razsajal strašen vihar, tekom katerega je izbruhnil v središču mesta požar, ki se je razširil z neznanosko hitrostjo in zavzel naravnost velikanski obseg. Okraj Canda je bil ves v plamenu. Na delu so bila vsa gasilna društva, pomagala je tudi cela garnizija, a rešiti se ni dalo ničesar. Ves trud je bil zaman. Skoro vse šole in privatna vzgajališča so pogorela. Po uradnih podatkih je zgorelo 2990

Dr. Igo Janc

naznanja, da se je preselil s svojo odvetniško pisarno iz Postojne v Radovljico, kjer je prevzel pisarno pok. dr. Vilfana (v hiši Posojilnice v Radovljici).

48 2—2

Opravična številka E 149/12
115

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 11. marca 1913, opravična številka E 149/12 se prodajo
115

dne 17. sušca 1913 dopoldne ob 10. uri

v Kranju, na javni dražbi:

1 landaver in 1 kočija

Reči se smejo ogledati dne 17. marca 1913 v času med 9. in 10. uro dopoldne.

C. kr. okrajna sodnija Kranj, oddelek III,

dne 11. marca 1913.

53

Zahvala.

Za iskreno sožalje, izraženo povodom boleznin smrti našega preljubega soproga, očeta in tasta, gospoda

RUDOLFA ZEBALLA

zasebnika in posestnika

izrekamo tem potom naše iskreno zahvalo.

Osobito se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, dalje slavni Godbi prostovoljne požarne brambe v Kranju, zastopnikom občinskega sveta ter veleslavnemu občinstvu za obilno spremstvo k zadnjemu počitku in vsem darovateljem krasnih vencev; ravnotako pa tudi vsem tistim, ki so za časa boleznin s svojimi obiski lajšali blag. pokojniku njegovo bridko razpoloženje.

V KRANJU, dne 12. sušca t. l.

54

Žalujoči ostali.

hiš. Škoda znaša okolu 30 milijonov kron. 15.000 ljudi je brez strene.

Defraudanta zaprli. Miljonskega sleparja Vilmaera so v Lavnu v Severni Franciji zaprli. Vilmaer je bil ravnatelj belgijske železniške družbe ter je kot tak ponaredil obligacije, na katere si je pri bruseljskih in pariških bankah izposodil okroglih 30 milijonov frankov. 15. oktobra lanskega leta je Vilmaert izginil. Poslali so za njim tiralnico ter se je določila visoka svota za onega, ki bi ga prijel. Zasedovali so ga v Meksiki in španski. Njegovo sedanje bivališče je izdalo neko pismo, ki ga je policija vlovila.

Listnica uredništva.

Dopisnik iz Bele peči: Ste pravo uganili, dopis je „preplonkan“. — **Anonimni dopisnik v Stražišču:** Ker brez podpisa — v koš. — **Dopisniku iz Železnikov:** Naše mnenje je, da se stvari, ki so takega začaja ne mrevari po časopisju, ampak pred sodnijo.

Zahvala.

Pri koncertu dne 12. t. m. so nam velecejenjene dame, gospodje in društva preljubeznivo na roko šli. G. Marija Šavnikova nam je prepustila cipeše, G. Gč. Ana Omersa klavir, Gč. Hana Sajovic je uredila dvorano, g. Ivan Valenčič je prevzel mesto blagajnika, telovadno društvo „Sokol“ nam je odstopilo dvorano, postavilo oder, iz prijaznosti je sodeloval moški zbor čitalnice. Vam vsem se na tej ljubeznosti prav prisrčno zahvaljujemo.

V KRANJU, dne 15. sušca 1913.

Oskar Dev, Josip Trost, Anton Rijavec.

Najboljši in najcenejši asbestni
strešni škričlj
iz tovarne v Mor. Žumberku.

Zastopstva:
FRANC DOLENZ, Kranj
IGNAC MOZIČ, Jesenice
JAKOB LAH, Rateče
(Gorenjsko),

Proda se iz proste roke ceno

hišica

z velikim sadnim in sočivnim vrtom, oddaljena samo kakih 20 korakov od cerkve in tričetrt ure iz Kranja.

Opremljena je z vsemi potrebnimi mobilijami ter bi bila osobito pripravna za vsakega podjetnika ali penzionista. Hišica ima krasno lego pod Grin-tovcem. Pripravna bi bila tudi za letovišče.

Vprašanja na upravništvo „Save“ v Kranju.

Puch-Styria kolesa

so najboljši in najtrpežnejši. To so dokazale izkušnje že davno. Zatorej pozivljem vsakega, ki hoče imeti trpežno in letos kolo, da se obrne name, **ker imam letos te vrste kolesa tudi jaz v zalogi.** — Naprodaj imam tudi še skoro nov

bas.

47 12-2

Na zahtevo pošiljam tudi cenike.

Pavel Bizjak star., Kranj št. 102.

40-4
Odda se takoj

stanovanje

katero obstoja iz 3 sob, kuhinjo in kletjo.

Naslov v upravništvu „Save“ v Kranju.

52 5-1
Konkurenca vina!

Toči se najboljša vina!

Črni teran čez ulico . . . — 64 v Rmeni istrijan čez ulico
Stari dolenski cviček . . . — 64 „ in v vinotoču 80 v.
v vinotoču — 72 „ Refoško v steklenicah . 2 K 20 „

Prodajam vino na debelo po zelo znižanih cenah ter jamčim za pristnost.

Kdor dokaže nepristnost, dobi 1000 kron.

Franc Lukeš trgovec z vinom
lastnega izdelka **Kranj, št. 118**

12-9
Rudolf Rus urar v Kranju
poleg lekarne

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup

pripravnih raznovrstnih

birmanskih daril.

Najnižje cene brez konkurence.

Ceniki zastonj in poštne prosti.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3.

12-2

Vloge obrestuje po

4 1/2 %

Denarnega prometa do konca leta 1912 **660 milijonov kron,**
vlog **42 milijonov kron,**
rezervnega zaklada **1 mil. 330 tisoč K.**

Vloge obrestuje po

4 1/2 %

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-11

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno **naiceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

Pozor!

6-11

Podpisani se najudaneje priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi v izdelovanje

vsakovrstnih čevljev

najnovejše oblike po meri. Naroči se lahko tudi pismeno, če se naznani številko dolgoti in širjave. Lahko se pa pošlje tudi že rabljen čevljev. Vsako v moji delavnici izdelano obuvalo se prilega, je elegantno in trpežno. V zalogi pa imam tudi že

izdelane čevlje.

Cene nizke in točna postrežba. Naročnikom se stara obuvala dobro in hitro popravijo. Mnogo zahval. pisem na razpolago.

Ivan Potočnik
Glavni trg, Kranj.

Kavarna

3 13-11

Delikatese

Zajutrkovalnica

Zdravko Krajnc, Kranj

Naročila

po dnevni ceni, se že sprejemajo za

Velikonočno gnjat.

Garantirano višnjevo cveteča francoska lucerna predanice prosta plombirana.

Mauthnerjeva semena zelenjav in cvetic.

Veletrgovina J. & A. Majdič, Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznana najboljši dalmatinski portlad cement „Salona“ za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Domača črna detelja predanice prosta plomb.

Vsakovrstna travna semena, krmilna pesa, korenje, čista grahova, semenski oves domač in češki.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju poprej C. Pleiweiss

10 4-11

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

pomladansko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske; botrom pa obleke za birmance in birmanke.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

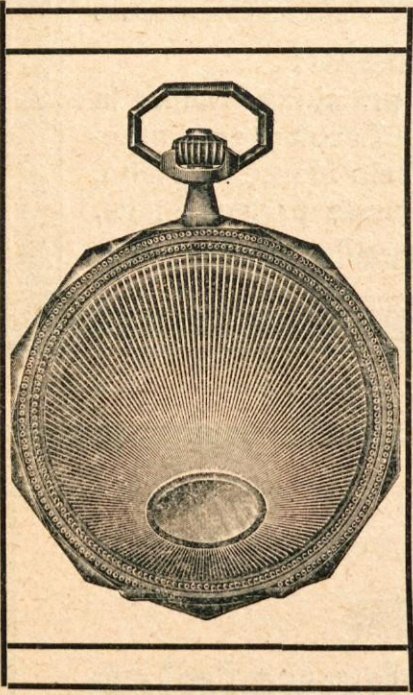
13-11

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Ivan Levčnik
 urar in trgovec v Kranju.
 Velika zaloga
 Najcenejša prilika za nakup
biranskih daril
 Cene brez konkurence.
 Postrežba
 solidna.
 9 52-11

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-11

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina 17-11
Rudolf Kokalj, Kranj

Priporočam svoja
 izvrstna, zjamčeno pristna
 dolenjska, štajerska in istrijska
vina
 v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, vin v steklenicah in mineralnih voda.

Genjene dame mesta Kranja in Gorenjske
 opozarjam na velikansko izbiro
**damskih in dekliških
 slamnikov!**

Velezaloga 15-11
 galanterijskega, norimberškega, modnega blaga in pletenin
A. Adamič :: Kranj

M. Rant - Kranj
 trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**
 Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija
 priporoča
vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo

4 52-11

18-11

Eternit

najboljše strešno kritje
 prodaja najcenejeje tvrdka
Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
 registrirana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega davka. **4 3 / 4 0 / 0** brez odbitka rentnega davka.

7-11

Rezervni zaklad nad K 800.000.

Rezervni zaklad nad K 800.000.